

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра моніторингу довкілля та природокористування

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-педагогічної
роботи
Пантелеймонов А.В.
“ _____ ” _____ 2019 р.

Робоча програма навчальної дисципліни
ПРИРОДООХОРОННЕ ЗАКОНОДАВСТВО ТА ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший/бакалавр
галузь знань 10 «Природничі науки»
(шифр і назва)
спеціальність 101 «Екологія»
(шифр і назва)
освітня програма Екологія та охорона навколишнього середовища
(шифр і назва)
спеціалізація _____
(шифр і назва)
вид дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / за вибором)
факультет екологічний

2019 / 2020 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою екологічного факультету

“29” серпня 2019 року, протокол №14

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Гололобова О. О., кандидат с.-г. наук, доцент, доцент кафедри моніторингу довкілля та природокористування.

Програму схвалено на засіданні кафедри моніторингу довкілля та природокористування

Протокол №12 від “29” серпня 2019 року

Завідувач кафедри моніторингу довкілля та природокористування

_____ Максименко Н. В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією екологічного факультету

Протокол від «29» серпня 2019 року, протокол № 10

Голова методичної комісії екологічного факультету

_____ Максименко Н.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Природоохоронне законодавство та екологічне право» складена для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 101 «Екологія».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Природоохоронне законодавство та екологічне право» є: формування системного еколого-правового мислення майбутніх фахівців зі збалансованого використання природних ресурсів, необхідного для прийняття екологічно-обґрунтованих рішень по запобіганню, обмеженню та усуненню шкоди навколишньому середовищу на благо нинішнього і майбутніх поколінь.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Природоохоронне законодавство та екологічне право» є: оволодіння системою правового регулювання захисту навколишнього середовища, необхідною для прийняття екологічно-обґрунтованих рішень на різних ієрархічних рівнях.

1.3. Кількість кредитів – 3.

1.4. Загальна кількість годин 90 год.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	3-й
Семестр	
5-й	5-й
Лекції	
32 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	6 год.
Лабораторні заняття	
- год.	год.
Самостійна робота	
26 год.	78 год.
Індивідуальні завдання	
-год.	

1.6. Заплановані результати навчання.

- Знання та критичне розуміння предметної області та професійної діяльності.
- Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня для донесення інформації та власного досвіду.
- Здатність інформувати громадськість про стан екологічної безпеки та збалансованого природокористування.
- Здатність до опанування міжнародного та вітчизняного досвіду вирішення регіональних та транскордонних екологічних проблем.
- Знання сучасних досягнень національного екологічного законодавства.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальна частина.

Тема 1. Поняття, предмет, метод і принципи екологічного права. Система та джерела екологічного права.

Предмет екологічного права, об'єкти і суб'єкти екологічного права. Поняття екологічного права. Методи регулювання в екологічному праві. Принципи екологічного права. Система екологічного права. Поняття і види джерел екологічного права. Конституція України - основа екологічного права. Закони та підзаконні акти в системі джерел екологічного права. Договір як джерело екологічного права. Судовий прецедент та звичай як форма офіційного вираження та закріплення правових норм.

Тема 2. Екологічні права людини.

Формування екологічних прав у національному праві. Право на сприятливе навколишнє середовище. Процесуальні екологічні права. Право на доступ до інформації. Право на участь у прийнятті рішень. Доступ до правосуддя.

Тема 3. Право власності на природні ресурси та право природокористування.

Поняття права власності на природні ресурси його зміст та специфіка. Конституційні засади права власності на природні ресурси. Суб'єкти права власності на природні ресурси: а) право власності Українського народу на природні ресурси; б) суб'єкти прав державної та комунальної власності на природні ресурси; в) суб'єкти права приватної власності на природні ресурси. Об'єкти права державної, комунальної та приватної власності на природні ресурси.

Тема 4. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення.

Поняття та загальна характеристика юридичної відповідальності за екологічні правопорушення. Дисциплінарна відповідальність за екологічні правопорушення. Види екологічних правопорушень, за які передбачена адміністративна та кримінальна відповідальність. Цивільно-правова відповідальність за екологічні правопорушення.

Тема 5. Економіко-правовий механізм в екологічному праві.

Поняття економіко-правового механізму в екологічному праві та види економічних заходів. Фінансування заходів щодо охорони навколишнього природного середовища. Поняття та види зборів за спеціальне використання природних ресурсів. Плата за землю. Збір за використання лісових ресурсів. Збори за спеціальне водокористування. Плата за користування надрами. Збір за спеціальне використання об'єктів тваринного світу. Збори за забруднення навколишнього природного середовища та за погіршення якості природних ресурсів. Економічне стимулювання в екологічній сфері. Екологічне страхування та екологічний аудит.

Розділ 2. Спеціальна частина.

Тема 6. Правове регулювання використання та охорона земель.

Земля як об'єкт екологічних відносин. Система законодавства щодо охорони та використання земель. Використання землі на праві власності. Використання землі на праві користування. Використання землі на підставі інших речових прав. Охорона земель.

Тема 7. Правове регулювання використання та охорони вод.

Води як об'єкт екологічних відносин. Система законодавства щодо використання та охорони вод. Поняття водокористування та його види. Суб'єкти водокористування, їх права та обов'язки. Стандартизація і нормування в галузі використання і охорони вод. Поняття охорони вод та система заходів водоохорони. Водоохоронні зони та зони санітарної охорони. Здійснення заходів по охороні вод від забруднення, засмічення і вичерпання. Запобігання шкідливим діям вод та аваріям на водних об'єктах і ліквідація їх наслідків. Правові форми, що забезпечують раціональне використання та охорону водних об'єктів.

Тема 8. Правове регулювання використання надр.

Надра як об'єкт екологічних відносин. Система законодавства щодо використання та охорони надр. Поняття права користування надрами та його види. Підстави та порядок заснування права користування надрами, ліцензування діяльності щодо користування надрами.

Особливості правового регулювання розробки родовищ корисних копалин загальнодержавного та місцевого значення. Правовий режим родовищ корисних копалин. Правові заходи, що забезпечують раціональне користування надрами. Юридичні форми охорони та захисту права використання надр.

Тема 9. Правове регулювання використання та охорони лісів.

Ліси як об'єкт екологічних відносин. Система законодавства щодо використання та охорони лісів. Поняття використання лісів та його види. Використання лісів на праві власності. Використання лісів на праві користування. Лісові сервітути. Використання лісових ресурсів. Основи виникнення й припинення права лісокористування. Здійснення заходів з охорони лісів.

Тема 10. Правове регулювання використання та охорони рослинного світу.

Рослинний світ як об'єкт екологічних відносин. Система законодавства щодо використання та охорони рослинного світу. Загальне використання природних рослинних ресурсів. Спеціальне використання природних рослинних ресурсів. Ліміти та збір за використання рослинних ресурсів. Використання природних рослинних ресурсів з господарською метою. Використання природних рослинних ресурсів з іншою (не господарською) метою. Охорона рослинного світу. Інтродукція, акліматизація та селекція рослин; ботанічні колекції.

Тема 11. Правове регулювання використання і охорони тваринного світу.

Тваринний світ як об'єкт екологічних відносин. Система законодавства щодо використання та охорони тваринного світу. Право власності на об'єкти тваринного світу. Використання об'єктів тваринного світу та його види. Мисливство. Рибальство. Використання об'єктів тваринного світу в наукових, культурно-освітніх, виховних та естетичних цілях. Використання корисних властивостей життєдіяльності тварин та отримання продуктів їх життєдіяльності. Добування (придбання) диких тварин з метою їх утримання і розведення у напіввільних умовах чи в неволі. Охорона тваринного світу.

Тема 12. Правове регулювання використання і охорони атмосферного повітря.

Поняття й особливості права використання атмосферного повітря. Правове регулювання стандартизації і нормування забруднення атмосферного повітря; нормативи екологічної безпеки атмосферного повітря; нормативи граничне допустимих викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря і шкідливого впливу фізичних та біологічних факторів на нього; правові заходи попередження забруднення атмосферного повітря. Відповідальність за порушення законодавства про використання і охорону атмосферного повітря.

Тема 13. Правовий режим природних територій, що особливо охороняються.

Законодавство про природно-заповідний фонд України, його класифікацію і види використання, порядок надання його в користування та вилучення чи припинення. Права і обов'язки природокористувачів, а також види відповідальності за його порушення. Правовий режим курортних, лікувально-оздоровчих і рекреаційних зон.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Загальна частина.												
Тема 1. Поняття, предмет, метод і принципи екологічного права. Система та джерела екологічного права.	6	2	2		2		6	1				5

Тема 2. Конституційне, нормативно-правове закріплення екологічних прав та обов'язків людини і громадянина в національному законодавстві.	6	2	2		2		6		1			5
Тема 3. Право власності на природні ресурси та право природокористування	6	2	2		2		6	1	1			4
Тема 4. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення.	8	2	4		2		8	2	2			4
Тема 5. Економіко-правовий механізм в екологічному праві.	6	2	2		2		6					6
Разом за розділом 1	32	10	12		10		32	4	4			24
Розділ 2. Спеціальна частина												
Тема 6. Правове регулювання використання та охорона земель.	6	2	2		2		6	1	0			5
Тема 7. Правове регулювання використання та охорони вод.	10	4	4		2		10	1				9
Тема 8. Правове регулювання використання надр.	6	2	2		2		6		0			6
Тема 9. Правове регулювання використання та охорони лісів.	10	4	4		2		10		1			9
Тема 10. Правове регулювання використання та охорони рослинного світу.	6	2	2		2		6		0			6
Тема 11. Правове регулювання використання і охорони	6	2	2		2		6					6

<i>тваринного світу.</i>											
Тема 12. Правове регулювання використання і охорони атмосферного повітря.	6	2	2		2		6				6
Тема 13. Правовий режим природних територій, що особливо охороняються.	8	4	2		2		8		1		7
Разом за розділом 2	58	22	20		16		58	2	2		54
Усього годин	90	32	32		26		90	6	6		78

4. Теми практичних та семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Практична робота №1. Конституція України – основа екологічного права.	2
2.	Тема 2. Практична робота №2. Конституційне, нормативно-правове закріплення екологічних прав та обов'язків людини і громадянина в національному законодавстві.	2
3.	Тема 3. Право власності на природні ресурси та право природокористування. Практична робота №3. Конституційні задачі права власності на природні ресурси.	2
4	Тема 4. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення. Практична робота №4. Розв'язування задач. Практична робота №5. Розв'язування задач.	4
5	Тема 5. Економіко-правовий механізм в екологічному праві. Колоквіум.	2
6	Тема 6. Правове регулювання використання та охорона земель. Практична робота №6. Розв'язування задач.	2
7	Тема 7. Правове регулювання використання та охорони вод. Практична робота №7. Розв'язування задач. Колоквіум.	4
8	Тема 8. Правове регулювання використання надр. Практична робота №8. Розв'язування задач.	2
9	Тема 9. Правове регулювання використання та охорони лісів. Практична робота №9. Розв'язування задач. Колоквіум.	4
10	Тема 10. Правове регулювання використання та охорони рослинного світу. Практична робота №10.	2
11	Тема 11. Правове регулювання використання та охорони тваринного світу. Колоквіум.	2
12	Тема 12. Правове регулювання використання і охорони атмосферного повітря. Практична робота №11. Розв'язування задач.	2
13	Тема 13. Правовий режим природних територій, що особливо охороняються. Колоквіум.	2
Разом		32

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

6.	Тема 1. Конституція України - основа екологічного права. Закон України "Про охорону навколишнього природного середовища".	2
7.	Тема 2. Конвенція Європейської Економічної Комісії ООН «Про доступ до інформації, участь громадськості в прийнятті рішень і доступ до правосуддя з питань, що стосуються навколишнього середовища».	2
	Тема 3. Конституція України від 28.06.1996 р. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. (з наст. змін. та допов.). Водний кодекс України від 06.06.1995 р. № 213/95–ВР (з наст. змін. та допов.). Кодекс України про надра від 27.07.1994 р. № 132/94–ВР (з наст. змін. та допов.). Лісовий кодекс України від 21.01.1994 р. (з наст. змін. та допов.). Про рослинний світ: Закон України від 09.04.1999 р. Про тваринний світ: Закон України від 13.12.2001 р. Про судову практику у справах про злочини та інші правопорушення проти довкілля: постанова Пленуму Верховного Суду України від 10.12.2004 р. № 17. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із застосуванням законодавства про охорону навколишнього природного середовища: роз'яснення Президії Вищого арбітражного суду України від 27.06.2001 р.	2
9.	Тема 4. ККУ, КУпАП. «Про Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки»: постанова Верховної Ради України» 1998 р. «Про судову практику у справах про злочини та інші правопорушення проти довкілля»: постанова Пленуму Верховного Суду України від 10.12.2004 р.	2
	Тема 5. ЗУ «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про затвердження Тимчасового порядку справляння плати за спеціальне використання диких тварин»: постанова Каб. Міністрів України від 25.01.1996 р. № 123, «Про затвердження Порядку справляння збору за спеціальне використання рибних та інших водних живих ресурсів і розмірів збору за спеціальне використання»: постанова Каб. Міністрів України від 06.04.1998 р. № 449 в ред. від 11.05.2011 р. «Про затвердження Положення про порядок установа квот на видобуток окремих видів корисних копалин»: постанова Каб. Міністрів України від 22.12.1994 р. № 862.	2
8.	Тема 6. Земельний кодекс України.	2
5.	Тема 7. Водний кодекс України, «Про затвердження Методики розрахунку розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок порушення законодавства про охорону та раціональне використання водних ресурсів»: наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 20.07.2009 р. № 389, «Про затвердження Інструкції про порядок розробки та затвердження гранично допустимих скидів (ГДС) речовин у водні об'єкти із зворотними водами»: наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища від 15.12.1994 р. № 116.	2
6.	Тема 8. Кодекс України про надра, ЗУ «Про концесії».	2
7.	Тема 9. Лісовий кодекс України.	2
8.	Тема 10. ЗУ «Про рослинний світ».	2
10.	Тема 11. ЗУ «Про тваринний світ»; ЗУ «Про мисливське господарство і полювання», «Про затвердження такс для обчислення розміру відшкодування збитків, завданих унаслідок порушення законодавства в	2

	галузі мисливського господарства та полювання (крім видів, занесених до Червоної книги України): наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України та Державного комітету лісового господарства України від 18.07.2007 р. № 332/262.	
	Тема 12. ЗУ «Про охорону атмосферного повітря».	2
11.	Тема 13. ЗУ «Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000–2015 рр.», ЗУ «Про екологічну мережу України», ЗУ «Про природно-заповідний фонд: Закон України», Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовище існування водоплавних птахів.	2
15.	Разом	26

6. Індивідуальні завдання

Теми курсових робіт з навчальної дисципліни «Природоохоронне законодавство та екологічне право»

1. Екологічне право – самостійна галузь системи права України.
2. Принципи екологічного права.
3. Джерела екологічного права.
4. Право людини і громадянина на безпечне для життя і здоров'я довкілля.
5. Право громадян на вільний доступ до екологічної інформації.
6. Економіко–правові засади регулювання природокористування.
7. Правове забезпечення екологічної безпеки в енергетичній сфері.
8. Загальна характеристика юридичної відповідальності за порушення еколого-правових норм.
9. Поняття та особливості права власності на природні ресурси в Україні.
10. Право приватної власності на природні ресурси.
11. Право загального природокористування.
12. Право спеціального природокористування.
13. Правова охорона земель в Україні.
14. Організація та регулювання землеустрою в Україні.
15. Правовий режим охорони вод.
16. Правове забезпечення водокористування.
17. Особливості використання надр на підставі угод про розподіл продукції.
18. Рослинний світ як об'єкт правової охорони та використання.
19. Правове забезпечення відтворення природних рослинних ресурсів в Україні.
20. Правове забезпечення лісокористування в Україні.
21. Організація охорони та захисту лісів в Україні.
22. Право приватної власності на об'єкти тваринного світу України.
23. Правові засади ведення мисливського господарства та здійснення полювання в Україні.
24. Особливості правового режиму водоохоронних зон та водно-болотних угідь як складових екологічної мережі України.
25. Правові засади формування, збереження та використання екологічної мережі України.
26. Правове регулювання використання та охорони природно-заповідного фонду України.
27. Правовий режим курортних та лікувально-оздоровчих територій.
28. Право землекористування і його види.
29. Земельні сервітути та обмеження прав на землю.
30. Підстави, умови і порядок набуття та реалізації прав на землю.
31. Право власності на землю.
32. Юридична відповідальність за порушення законодавства про природно-заповідний фонд.
33. Використання землі на підставі речових прав.
34. Правовий режим територій та об'єктів природно-заповідного фонду України.

6.1. Методичні рекомендації щодо написання курсових робіт

Тема обирається студентом самостійно з тематики курсових робіт, призначених кафедрою для написання у відповідному навчальному році, та погоджується з науковим керівником. Перелік тем, що містяться в даній роботі, не є вичерпним. Студентом, за узгодженням з науковим керівником, може бути самостійно обрана будь-яка тема з навчальної дисципліни «Природоохоронне законодавство та екологічне право» та розроблений план роботи.

Після обрання теми курсової роботи слід ознайомитися з планом обраної теми, списком рекомендованої літератури, методичними рекомендаціями, опрацювати відповідні розділи підручників тощо.

Список літератури, пропонованої до кожної теми, не є вичерпним, тому можна самостійно підбирати додаткову літературу, нормативні акти, матеріали юридичної практики та інші джерела.

У процесі вивчення спеціальної літератури варто робити виписки, вести конспекти, систематизувати матеріал згідно з планом курсової роботи. Доцільно вказувати назву книги, статті, прізвище автора, рік видання, сторінки, які використовувалися, для того, щоб потім у належний спосіб оформити посилання на використані джерела.

Робота повинна мати аналітичний, а не описовий характер. Це означає, що при розкритті сутності еколого-правового явища дається визначення його поняття, перелік і характеристика ознак, при виділенні певних видів того чи іншого явища вказуються критерії їх класифікації.

При порівняльному аналізі еколого-правових явищ необхідно назвати їх спільні та відмінні ознаки, зробити висновок про їх співвідношення. Порівняння певних точок зору, понять потребує аргументації.

Особливу увагу слід приділити формулюванню відповідних понять (з урахуванням існуючих в юридичній літературі точок зору), розкриттю та обґрунтуванню суттєвих рис, властивостей, закономірностей, принципів і тенденцій розвитку екологічного права. Теоретичний матеріал має підкріплюватися положеннями Конституції України, чинного законодавства та прикладами з юридичної практики.

Курсова робота повинна мати завершений характер. Тема вважається розкритою, якщо в ній послідовно і правильно висвітлені всі питання в повному обсязі, виправдано використана рекомендована та додаткова література.

Розпочинати бажано коротким вступом, в якому важливо розкрити актуальність, теоретичну та практичну значущість проблематики, яка розглядається. Сформульовані висновки та визначення понять мають бути зрозумілими, чіткими, логічно не суперечливими і пов'язуватись з іншими частинами роботи. Наведені факти, статистичні дані та інші матеріали мають бути достовірними і систематизованими.

Цитати необхідно брати в лапки, давати точні й повні посилання на конкретне джерело – монографію, статтю тощо (авторська назва роботи, місце і рік її видання, номер видання та відповідні сторінки). Посилання супроводжуються цифровою нумерацією і подаються мовою оригіналу. Список літератури розміщується в кінці роботи. На завершення ставиться дата виконання та особистий підпис.

Кожна курсова робота повинна складатися зі:

- титульної сторінки;
- змісту;
- вступу;
- висвітлення пунктів змісту;
- висновків;
- списку літератури.

Виконану курсову роботу брошурують і подають на реєстрацію на кафедру. Термін здачі і захисту роботи встановлює керівник і доводить до відома студентів.

Захист відбувається у час, визначений науковим керівником курсової роботи до початку екзаменаційної сесії. Захист являє собою доповідь студента на 7 хвилин, в якій викладено мету, зміст роботи, висновки і пропозиції. На публічному захисті студенти відповідають на зауваження та запитання, що поставлені викладачем та студентами групи. Запитання стосуються сутності досліджуваної проблеми, актуальності, методів дослідження, його предмета і об'єкта, теоретичної обґрунтованості і практичної достовірності висновків.

За результатами захисту виставляється оцінка за шкалою оцінювання (відмінно, добре, задовільно, незадовільно).

Оцінювання курсової роботи проводиться за такими критеріями:

- зміст роботи, відповідність оформлення роботи вимогам – 60 б;
- якість доповіді, презентації, повнота і точність відповідей на запитання – 30 б;
- активна участь у публічному захисті студентів групи – 10 б.

Курсова робота оцінюється «відмінно», якщо вона:

- цілком відповідає вимогам чинних методичних рекомендацій;
- виконана на високому теоретичному і практичному рівнях;
- свідчить про досконале володіння сучасними методами дослідження з використанням комп'ютерних технологій;
- на захисті студент продемонстрував глибоке розуміння проблем теми дослідження, дав вичерпні обґрунтовані відповіді на всі поставлені запитання;
- брав активну участь у публічному захисті студентів групи.

Курсова робота оцінюється «добре», якщо вона:

- цілком відповідає вимогам методичних рекомендацій;
- на захисті студент показав достатнє розуміння проблем теми курсової роботи і дав майже повні відповіді на поставлені запитання.

Курсова робота оцінюється «задовільно» за таких умов:

- курсова робота, в основному, відповідає вимогам;
- теоретичні питання, в основному, розкриті;
- висновки, в основному, правильні, але недостатньо аргументовані;
- на захисті студент правильно охарактеризував основні положення роботи, але не завжди правильно відповідав на поставлені запитання.

Курсова робота оцінюється «незадовільно» якщо:

- вона не відповідає більшій частині поставлених вимог;
- зміст теми не розкрито;
- присутні елементи плагіату;
- роботу виконано на основі нормативних документів, які втратили чинність;
- на захисті студент не виявив знання основних положень роботи. В разі одержання оцінки «незадовільно», студенту надається право повторного захисту курсової роботи після відповідної підготовки.

7. Методи контролю

В процесі вивчення дисципліни «Природоохоронне законодавство та екологічне право» використовуються наступні контролю: поточний протягом семестру, виконання контрольної роботи, підсумковий семестровий.

Поточний контроль проводиться науково-педагогічним працівником у формі усного опитування або письмового контролю на практичних заняттях та лекціях. Зокрема, передбачається проведення поточного контролю у формі колоквіуму.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання та проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу і в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою дисципліни.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль та самостійна робота														Екза- -мен	Сум а	
Розділ 1					Розділ 2								К			Разо м
T1	T 2	T3	T 4	T 5	T 6	T7	T 8	T9	T 10	T 11	T 12	T 13	К	60	40	100
2,5	2,5	2,5	4,5	4,5	2,5	7	2,5	7	2,5	4,5	2,5	5				

16,5	33,5	10	60	40	100
------	------	----	----	----	-----

T1, T2 ... – теми розділів, К - контрольна робота, передбачена навчальним планом.

Система оцінювання дисципліни «Природоохоронне законодавство та екологічне право»

№	Дата	Форма навчальної роботи (лекція/практика)	Бали	Кількість академічних годин
1	02.09.2019	Лекція №1	0,5	2
2	03.09.2019	Практична робота №1	2	2
3	09.09.2019	Лекція 2	0,5	2
4	10.09.2019	Практична робота №2	2	2
5	16.09.2019	Лекція №3	0,5	
6	17.09.2019	Практична робота №3	2	2
7	23.09.2019	Лекція №4	0,5	2
8	24.09.2019	Практична робота №4	2	
9	30.09.2019	Лекція №5	0,5	2
10	01.10.2019	Практична робота №5	2	2
11	07.10.2019	Лекція №6	0,5	2
12	08.10.2019	Колоквіум	4	2
13	14.10.2019	Лекція №7	0,5	
14	15.10.2019	Практична робота №6	2	2
15	21.10.2019	Лекція №8	0,5	
16	22.10.2019	Практична робота №7	2	2
17	28.10.2019	Лекція №9. Контрольна робота	10,5	2
18	29.10.2019	Колоквіум	4	
19	04.11.2019	Лекція №10	0,5	2
20	05.11.2019	Практична робота №8	2	2
21	11.11.2019	Лекція №11	0,5	2
22	12.11.2019	Практична робота №9	2	2
23	18.11.2019	Лекція №12	0,5	
24	19.11.2019	Колоквіум	4	2
25	25.11.2019	Лекція №13	0,5	
26	26.11.2019	Практична робота №10	2	2
27	02.12.2019	Лекція №14	0,5	2
28	03.12.2019	Колоквіум	4	
29	09.12.2019	Лекція №15	0,5	2
30	10.12.2019	Практична робота №11	2	2
31	16.12.2019	Лекція №16	0,5	
32	17.12.2019	Колоквіум	4	2

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру, %	Оцінка для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

9. Рекомендована література

Основна література

1. Екологічне право України / за ред. проф. А. П. Гетьмана і М. В. Шульги. - Х. : «Право», 2005. – 380 с.
2. Екологічне право України: академічний курс / за загал. ред. академіка НАН України Ю. С. Шемшученка. - К. : «Юридична думка», 2005. – 848 с.
3. Збірник: Законодавство України про довкілля в двох томах.- Х., Одіссей, 2006.
4. Кравченко С.М. Актуальні проблеми міжнародного права навколишнього середовища. Підручник /С.М. Кравченко, А.О Андрусевич, Дж. Бонайн. // Під заг. ред. проф. С.М. Кравченко –Львів: Вид. центр ЛНУ, 2002. – 336 с.
5. Медведева М. О. Теоретичні та практичні аспекти реалізації міжнародно-правових норм у галузі охорони навколишнього середовища /м. О. Медведева. – КНУ імені Тараса Шевченка. – Інститут міжнародних відносин. – К : «Фенікс». – 2012, – 484 с.
6. Пейчев К. П. Екологічне право України: конспект лекцій. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2008. – 188 с.

Допоміжна література

1. Андрусевич А.О. Діяльність ЮНЕСКО в сфері охорони довкілля // Вісник екологічної адвокатури. - 2002. - № 17. - С. 24-27.
2. Андрусевич А.О. Конвенция Эспо: Трансграничная оценка влияния на окружающую среду. Пособие для граждан и их объединений. 2010. 95 с.
3. Бринчук М. М. Экологическое право (право окружающей среды). - М.: Юрист, 1999. - 688 с.
4. Екологічне право України / В. К. Попов, А. П. Гетьман, С. В. Разметаєв та ін.; За ред. В.К. Попов, А.П. Гетьман. - Харків: Право, 2001. - 480 с.
5. Кравченко С.М. Нові принципи міжнародного права навколишнього середовища // Вісник Львівського національного університету. Серія “Міжнародні відносини”, 2000.
6. Кравченко С.М., Андрусевич А.О. Екологічні права людини в міжнародному праві // Право України. - 2001. - № 1.
7. Практика Комитета по соблюдению Орхусской конвенции (2004-2008) / Под ред. А.О. Андрусевич - Львов.- 2008. - 78 с. (рус.и англ.)
8. Экологическое право Украины. Под ред. И.И. Каракаша. - Одесса: Латстар, 2001. - 478 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. <http://www.icj-cij.org/icjwww/idocket/ihs/ihsframe.htm>
2. <http://bibliotekar.ru/ecologicheskoe-pravo-3/184.htm>
3. <http://www.un.org/ru/index.html>
4. Центральна наукова бібліотека ХНУ імені В.Н.Каразіна. <http://www-library.univer.kharkov.ua/ukr/>